

MILJØ-
DIREKTORATET

REVISJONSRAPPORT

MILJØTEKNIKK TERRATEAM AS
Postboks 167
8601 Mo i Rana

Oslo, 8. februar 2019

Deres ref.:
Anne Skotnes

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/2102
Saksbehandler:
Jone Rivrud Rygg

Revisjonsrapport: Revisjon ved Miljøteknikk Terrateam Kontrollnummer: 2019.042.R.miljodir

Kontaktpersoner ved revisjonen:

Fra virksomheten:
Anne Skotnes

Fra Miljødirektoratet:
Jone Rivrud Rygg

Andre deltagere fra Miljødirektoratet:
Britt Endre

Resultater fra revisjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra revisjonen som ble presentert hos Miljøteknikk Terrateam under sluttmøtet den 1. februar 2019. Revisjonen ble gjennomført i tidsrommet 29. januar 2019 - 1. februar 2019. Det er flyttet noe tekst fra "andre forhold" til "avvik 1", men dette endrer ikke fakta. Rapporten er derfor å anse som endelig.

Miljødirektoratet avdekket 3 avvik og ga 2 anmerkninger under revisjonen.

Miljødirektoratet ser alvorlig på avvik 1 ettersom avviket er gjentakende fra forrige tilsyn og virksomheten fortsatt deponerer avfall som ikke oppfyller kravene til utlekking gitt i tillatelsen.

Avvik:

- Miljøteknikk Terrateam deponerer avfall som ikke oppfyller kravene til utlekking
- Virksomheten har hatt ulovlige utslipp til vann i 2018
- Virksomhetens prøvetaking av utslipp til vann er ikke tilfredsstillende

Anmerkninger:

- Farlig avfall mottatt i 2016 nærmer seg maksimal lagringstid
- Virksomhetens system for håndtering av avvik kan forbedres

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

8. februar 2019	Jone Rivrud Rygg	Einar Knutsen
dato	kontrollør Miljødirektoratet	seksjonssjef

Kopi av rapporten sendes til:

- Fylkesmannen i Nordland ved miljøvernavdelingen
- Rana kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: MILJØTEKNIKK TERRATEAM AS	
Organisasjonsnr.: 972105821	Eies av: 943719721
Bransjenr. (NACE-kode): 38.320 - Sortering og bearbeiding av avfall for materialgjenvinning	

Kontrollert enhet

Navn: Miljøteknikk Terrateam	Anleggsnr.: 1833.0032.01
Kommune: Rana	Fylke: Nordland
Anleggsaktivitet: Farlig avfall - behandling	Gebysats: 2
Tillatelse gitt: 15. juni 2016	Sist endret: 19. desember 2017

2. Bakgrunn for revisjonen

Formålet med revisjonen er å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Miljødirektoratet har blant annet undersøkt om:

- virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammene som myndighetene har satt

Revisjonen ble gjennomført ved å:

- granske dokumenter
- intervju sentralt plasserte personer i organisasjonen
- verifisere (ved stikkprøvekontroll) at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis

Tilsynet er gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Revisjonens tema

- Internkontroll
- Avfall
- Prosess og rensutstyr
- Deponi
- Utslipp til luft
- Vedlikehold
- Utslipp til vann

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under revisjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under revisjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter revisjonen

Miljøteknikk Terrateam plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Miljødirektoratet skal kunne avslutte saken, må Miljøteknikk Terrateam innen 1. april 2019 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber også om at virksomheten sender inn en kort redegjørelse for hvordan anmerking 1 er vurdert, eventuelt hvordan den vil bli fulgt opp.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (post@miljodir.no) til Miljødirektoratet v/Jone Rivrud Rygg.

4. Gebyr for revisjonen

Miljøteknikk Terrateam er ved denne revisjonen plassert i gebyrsats 2 (jf. varselbrev fra Miljødirektoratet datert 2. november 2018). Dette betyr at dere skal betale kr. 180 500,- i gebyr for revisjonen. Faktura ettersendes. Vedtaket om gebyr er hjemlet i forurensningsforskriftens § 39-8 om gebyr for flerdagstilsyn.

Gebyrets størrelse kan eventuelt klages inn til Klima- og miljødepartementet (jf. forvaltningsloven § 28). Klagefristen er tre uker fra 7. februar 2019. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Miljødirektoratet. Miljødirektoratet viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på www.miljodirektoratet.no (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under revisjonen:

Avvik 1

Miljøteknikk Terrateam deponerer avfall som ikke oppfyller kravene til utlekking

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Miljøteknikk Terrateam av 15. juni 2016 med endringer av 19. desember 2017, punkt 3.2 (behandlingsmåter) og 4.3 (Avfallstyper og utforming av deponiet), jf. avfallsforskriften kapittel 9, vedlegg II, punkt 2.3.1 (Grenseverdier for utlekkingspotensial)

Kommentarer:

Virksomheten framla under revisjonen en oversikt for 2018 over alle innbindingsprøver (ristetest) av avfall som deponeres i gruva. Oversikten viser at kravene til utlekking ikke overholdes i henhold til kravene for:

- Molybden med grenseverdi 10 mg/kg ble overskredet 14. juni med verdi 19,9 mg/kg (linje 1) og 14,43 mg/kg (linje 3) og 20. september 20,3 mg/kg (linje 3)
- Bly med grenseverdi 10 mg/kg ble overskredet 37 ganger med høyeste verdi 40,4 mg/kg
- Klorid med grenseverdi 65 000 mg/kg ble overskredet 12 ganger med høyeste verdi 99 000 mg/kg
- DOC med grenseverdi 800 mg/kg ble overskredet 20 ganger med høyeste verdi 3900 mg/kg

Analyseresultatene viser datoer for ristetest utført omtrent 28 dager etter deponering.

Miljøteknikk Terrateam har avtale for mottak av aske fra ulike forbrenningsanlegg og kunder. Virksomheten opplyste under revisjonen at leveranser av aske-avfall med høy bufferkapasitet (basisk) er en utfordring fordi det kan medføre forhøyet utlekking av stoffer (hovedsakelig bly). Høy bufferkapasitet skyldes kalkbruk i forbrenningsanleggene. De opplyste at overskridelse av molybden skyldes leveranser fra en aktuell kunde og overskridelser av klorid skyldes blant annet aske fra en spesifikk kunde. DOC skyldes slop eller annet småkolli-avfall som inneholder organisk materiale. Virksomheten opplyser at dette er aske som er mer krevende å behandle da det kan medføre at utlekkingsrestene ikke overholder deponikravene.

Virksomheten opplyste videre at de tar imot mer aske enn de tidligere har gjort, og dermed blander mer aske inn i produksjonen av innbindingsmasse til deponi. De har også inntil videre mellomlagret enkelte leveranser aske med høy bufferkapasitet som et tiltak for å redusere utlekking av bly.

Miljøteknikk Terrateam informerte at de siden 2017 har gjort henvendelser til askeleverandører som har høy bufferkapasitet og bedt de finne løsninger for å redusere bufferkapasiteten. Klorid i asken skyldtes blant annet forbrenning av PVC ved et forbrenningsanlegg og de har opplyst at de ønsker å redusere forbrenning av dette.

Miljøteknikk Terrateam kan ikke framlegge dokumentasjon som viser hvordan de gjennomfører behandling slik at deponert avfall oppfyller kravene i tillatelsen og avfallsforskriften. De kunne ikke gi opplysninger om hvilke kritiske grenser det er for sammensetningen av de ulike avfallstypene og stoffer i reseptene som sikrer at deponert avfall overholder utlekkingskravene i punkt 2.3.1 i avfallsforskriften vedlegg II.

Miljødirektoratet anser avviket som alvorlig. Miljøteknikk Terrateam fikk også ved tilsyn i 2017 avvik fordi de deponerte avfall som ikke overholdt utlekkingsgrensene, og det deponeres fortsatt avfall som ikke oppfyller kravene til utlekking gitt i tillatelsen. Virksomheten har søkt Miljødirektoratet om ny tillatelse med økte grenseverdier og søknaden er under behandling.

Avvik 2

Virksomheten har hatt ulovlige utslipp til vann i 2018

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Miljøteknikk Terrateam av 15. juni 2016 med endringer av 19. desember 2017, punkt 5.1 (utslippsbegrensninger) og 13.7 (rapportering til Miljødirektoratet)

Kommentarer:

Virksomhetens tillatelse spesifiserer utslippsgrenser som gjelder for utpumpet sigevann, både for innholdet av spesifikke utslippskomponenter og for mengde utpumpet sigevann.

I 2018 har Miljøteknikk Terrateam hatt følgende overskridelser av utslippsgrensene til vann:

- Utpumpet sigevann (grense 250 m³/døgn): Overskredet i januar (447 m³), mai (253 m³) og september (386 m³).
- Arsen (grense 5 µg/l): Overskredet i februar (6,53 µg/l) og mai (5,65 µg/l)
- Kobber (grense 250 µg/l): Overskredet i januar (481 µg/l)
- Bly (grense 400 µg/l): Overskredet i januar (466 µg/l)
- Sink (grense 93 250 µg/l): Overskredet i januar (106 000 µg/l)
- Kvikksølv (grense 0,1 µg/l): Overskredet i mai (0,107 µg/l)
- SumPAH16 (grense 3,5 µg/l): Overskredet i juni (8,7 µg/l) og oktober (5 µg/l)
- PFAS (grense 0,5 µg/l): Overskredet i desember (0,8265 µg/l)

Miljødirektoratet vil i tillegg påpeke at brudd på utslippsgrenser i 2017 ikke ble rapportert som ulovlige utslipp i virksomhetens egenrapport for året. Det presiseres at selve konsentrasjonene ble rapportert i egenrapporten. Vi viser forøvrig til Miljødirektoratets veileder til bedriftenes egenrapportering, se www.miljodirektoratet.no.

Miljøteknikk Terrateam fikk også ved forrige tilsyn fra Miljødirektoratet i 2017 avvik knyttet til overskridelse av grenser for utslipp til vann.

Avvik 3

Virksomhetens prøvetaking av utslipp til vann er ikke tilfredsstillende

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Miljøteknikk Terrateam av 15. juni 2016 med endringer av 19. desember 2017, punkt 13.2 (måleprogram) og 13.3 (kvalitetssikring av målingene)

Kommentarer:

Virksomheten skal velge prøvetakingsfrekvenser som gir representative prøver og begrunne valg av metoder i måleprogrammet. Virksomheten er ansvarlig for at målinger er forsvarlig kvalitetssikret ved blant annet å utføre målinger etter norsk standard, samt å jevnlig verifisere egne målinger med tredjepartskontroll for de parameterne som er regulert gjennom grenseverdier. Valgt frekvens for tredjepartskontroll skal framgå av måleprogrammet.

Miljøteknikk Terrateam pumper ut vann fra gruva til Mobekken. Under revisjonen ble det beskrevet at mengde utpumpet vann varierer avhengig av hvordan utpumping styres. Framlagte utslippstall viste at både mengde utpumpet vann og innholdet av ulike komponenter i utpumpet vann varierer kraftig. I måleprogrammet er det derimot beskrevet at "variasjonen i utslippene ved normal drift, og under unormale driftsbetingelser som driftsstans, ned-/oppkjøring av anlegg (...) har lite å si (...)". Beskrivelsen av utslippet i måleprogrammet er dermed ikke korrekt.

Virksomheten er i ferd med å innføre en automatisk tidsproporsjonal prøvetaker som skal ta prøve av utpumpet vann flere ganger per døgn. Prøvetakeren er utformet i samarbeid mellom laboratoriepersonell hos Miljøteknikk Terrateam og en leverandør, men uten at kompetanse på automatiske prøvetakere har vært involvert. Virksomheten er ansvarlig for at målinger er forsvarlig kvalitetssikret ved blant annet å utføre målinger etter norsk (eventuelt internasjonal) standard, men det er ikke vurdert hvorvidt prøvetakeren vil tilfredsstille slike standarder.

Det beskrives i måleprogrammet at den nye prøvetakeren vil fange opp årstidsvariasjoner i utslippet, men det beskrives ikke hvorvidt den vil gi representative prøver basert på variasjoner i utpumping av vann. Prøvetakeren er basert på automatisk åpning av ventiler ned til prøveflasker, og er avhengig av selvføll fra utslippsrøret. Prøvetakeren er koblet på utslippsrøret med en slange (1-2 meter lengde) som er konstant vannfylt, og gammelt vann vil dermed bli liggende igjen mellom hver prøvetaking. Det kan gi et betydelig usikkerhetsbidrag til prøvetaking av vannutslippet.

Det er ikke beskrevet i måleprogrammet hva som er frekvens for tredjepartskontroll av målinger av utslipp til vann, og virksomheten opplyste under revisjonen at tredjepartskontroll ikke har blitt utført. Det presiseres at dette gjelder virksomhetens prøvetaking ettersom analyser utføres av eksternt laboratorie.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under revisjonen:

Anmerkning 1

Farlig avfall mottatt i 2016 nærmer seg maksimal lagringstid

Kommentarer:

I virksomhetens tillatelse punkt 1 om rammer for virksomheten framgår det at maksimal mengde farlig avfall på bedriftens område ikke skal overstige 6 200 tonn, og at avfallet kan lagres inntil tre år før det går til behandling.

Under revisjonen kom det fram at virksomheten har lagret 29 tonn farlig avfall i 33 IBC containere i mottakshallen. Følgende avfall ble mottatt i 2016:

- 22. august, 18 IBC med svovelsyre
- 5. desember, 3 IBC med saltsyre
- 7. desember, 12 IBC med 20 % saltsyre med kvikksølv

Miljøteknikk Terrateam opplyser at dette er sterke syrer som er vanskelig å bruke i prosessen, og at de har prøvd ut ulike metoder for å behandle det eller ta det inn i innbindingsprosessen. De har diskutert alternative løsninger med å behandle det selv eller levere avfallet til et annet behandlingsanlegg.

Virksomheten opplyste under intervju at det var planlagt å behandle dette avfallet i november-desember 2018, men at det er utsatt. Det kunne ikke framlegges en dokumentert handlingsplan som viser hvordan dette avfallet skal bli behandlet innen 3-årsgrensen, men de opplyser at avfallet vil bli behandlet før fristen går ut.

Anmerkning 2

Virksomhetens system for håndtering av avvik kan forbedres

Kommentarer:

Virksomheten har en prosedyre D16 "prosedyre for avvik og uønskede hendelser" sist oppdatert 6.3.2018 og et skjema S5 for å rapportere avvik.

Det framgår av prosedyren at:

"(...) avvik menes mangel på oppfyllelse av krav, for eksempel brudd på krav i vår driftstillatelse, interne rutiner eller lover/forskrifter. Dersom man gjør noe som er i strid med interne prosedyrer, forskrifter eller tillatelsen fra Miljødirektoratet så er det et avvik.

(...)

Avvik fra grenseverdier i tillatelsen på innbindingsprøver behandles ukentlig på driftsmøter mellom driftssjef og lab. "

I virksomhetens avviksløgg for 2018 og 2019 framgår det oversikt over avvik registrert i avvikssystemet. For ytre miljø-avvik er det satt en kode YM. For 2018 er det registrert 3 YM og ingen i 2019 pr 31.1.2019. Dato for behandlet er når avviket er tatt opp av ansvarlige, men det mangler dato for når tiltak er utført og avvik er lukket.

Følgende avvik knyttet til ytre miljø er registrert i avviksløgen i 2018:

Kode	Avviket	Avviknr.	Dato	Behandlet
MS/RUH ytre miljø(?)	Oljelekkasje L90G	15/2018	21.02.18	18.4.2018
YM	Støvutblåsing silo pga for mye hjelpeluft	33/2018	23.02.18	18.4.2018
YM Div avvik	Overskridelse av mengde utpumpet vann fra gruva for september (vi pumpet ut 386 m ³ /døgn i snitt, har lov til 250 m ³ /døgn)	63/18	1.10. 2018	30.10.2018 og driftsmøter

Det er avdekket avvik i utslippskrav til vann og manglende overholdelse av utlekkingsstester ved deponering av avfall i flere tilfeller i 2018. Dette er ifølge prosedyren avvik som skal rapporteres i avviksskjema S5. Oversikten fra avviksløgen viser at disse avvikene ikke er rapportert inn i avvikssystemet.

Det ble opplyst under revisjonen at driftsmøtene som holdes hver uke er en viktig arena for å gå gjennom avvik på ytre miljø som omhandler utslipp til vann eller innbindingsprøver/utlekkning ved deponering av avfall. De opplyser at de går gjennom avvikene grundig for å finne årsak og gjøre tiltak.

I S5-skjema skal det fylles ut opplysninger både ved registrering av avvik og hvordan avvik er behandlet for årsak, tiltak, ansvarlig og frister. Det ble sagt under revisjonen at de ikke alltid fylte ut alle opplysningene i skjemaene.

Virksomheten følger ikke prosedyren slik den er beskrevet og avvikssystemet slik det er forelagt vil ikke gi et fullstendig og oversiktlig bilde av virksomhetens avvik, ettersom ikke alle avvik føres i systemet. Hensikten med et avvikssystem er blant annet å kunne se om det er gjentakende avvik innenfor HMS, og kunne bruke dette i risikovurderinger og til å gjøre forebyggende tiltak.

8. Andre forhold

Aktivt kull fra Celsa Armeringsstål

Miljøteknikk Terrateam har tillatelse til å deponere aktivt kull fra Celsa Armeringsstål som inneholder kvikksølv, dioksiner og furaner. Avfallet skal kun deponeres på områder hvor berget har en tetthet på $K < 10^{-9}$ m/s med minimum 1 m mektighet. Det ble opplyst under revisjonen at det ikke er behov for å tilpasse sted hvor deponeringen foregår da hele deponiet tilfredsstillende kravet til tetthet.

Aktivt kull fra Celsa Armeringsstål blandes inn i hallmasser og gjennomgår vanlig behandlingsmetode sammen med øvrig avfall før deponering.

9. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

- Formøte 9. november 2018: Forberedende møte for å planlegge revisjonen.
- Åpningsmøte 29. januar 2019: Informasjon fra Miljødirektoratet om gjennomføringen av revisjonen
- Intervjuer og verifikasjoner fra 29. januar 2019 til 31. januar 2019.
 - 9 personer ble intervjuet
 - befaringer til følgende steder:
 - Mottakshall
 - Behandlingsanlegg
 - Deponi
 - Målestasjon for utslipp til vann
- Avsluttende møte 1. februar 2019: Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 1 har vi satt opp en oversikt over deltakerne på revisjonen.

10. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for revisjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Miljødirektoratet

Deltagere ved Miljødirektoratets revisjon ved Miljøteknikk Terrateam, 29. januar 2019 - 1. februar 2019

I tabellen under har vi satt opp en oversikt over funksjonene til de personene som deltok under formøtet, åpningsmøtet og det avsluttende møtet. Intervjuene er også med i tabellen.

Funksjon	Formøte	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Operatør		X	X	
Operatør		X		
Operatør		X	X	X
Formann		X		X
Laborant	X	X	X	X
FoU-leder		X	X	X
Markedssjef	X	X		X
Formann		X	X	X
Kontorleder / økonomi	X	X		X
Daglig leder	X	X	X	X
Drift ansvarlig		X	X	X
HMS/lab-leder	X	X	X	X
Operatør blanderi			X	

Miljødirektoratets revisjonsgruppe:

Jone Rivrud Rygg, revisjonsleder

Britt Endre, revisor

Dokumentunderlag for Miljødirektoratets revisjon ved Miljøteknikk Terrateam, 29. januar 2019 - 1. februar 2019

Nedenfor har vi satt opp en liste over dokumenter som var spesielt viktige som dokumentunderlag for revisjonen, og som går utover lover forskrifter og lignende (for eksempel fra virksomhetens prosedyresamling):

- Organisasjonskart
- Prosedyrer fra kvalitetsstyringssystem
- Prosessflytskjema
- Beskrivelse av renseanlegg
- Måleprogram
- Handlingsplan relatert til ytre miljø
- Rapporter fra interne revisjoner knyttet til ytre miljø
- Rapport fra ledelsens gjennomgang av ytre miljøforhold
- Risikoanalyser knyttet til ytre miljø
- Beskrivelse av vedlikeholdssystem
- Resultater fra utslippsmålinger og utlekkingstester
- Møtereferater